

JORDI PLAY

Més gent per a menys feina

El País Valencià i les Balears, i no tant Catalunya, s'enfronten al repte de repartir més bé la feina per a una població creixent.

Aquests darrers set anys la població als Països Catalans ha augmentat força. Segons les xifres que ofereix l'institut espanyol d'estadística (INE), les Illes Balears han crescut de 197.230 habitants, un 22%; el País Valencià, de 828.695 ciutadans, un 19,9%; i Catalunya, de 946.506, un 14,9%. La causa de l'augment demogràfic ha estat el creixement econòmic, que ha atret immigració. Però ara el desenvolupament econòmic s'ha interromput per una crisi profunda, que l'any passat va erosionar considerablement les economies de tots tres territoris. Atès que continua havent-hi progressió demogràfica, tot

i que molt més reduïda que no passa un parell d'anys o tres, ara que econòmicament som en plena recessió, el resultat socio-econòmic és inexorable: un augment de la desocupació com mai no s'havia vist. Durant l'any 2009 Catalunya —vegeu el quadre— va superar amb escreix el mig milió de desocupats sobre una població de 7,2 milions. Encara és pitjor la dada que aporta el País Valencià: vora mig milió de desocupats per a una població que no arriba a cinc milions. I, pel que fa a les Illes Balears, ja hi ha quasi 100.000 ciutadans que han perdut la feina sobre una població total que supera de poc el milió.

Projeccions de futur. Les dades aportades mostren que en termes relatius la situació al País Valencià i a les Illes Balears és molt pitjor que no al Principat, si relacionam demografia i feina. I què pot passar al futur immediat, durant aquests anys vinents? Com es comportaran les dues variables?

A l'hora de fer projeccions s'ha de ser molt prudent, perquè és molt fàcil d'equivocar-se. Per exemple, les darreres que havia fet l'INE sobre la progressió demogràfica van resultar molt equivocades. Sempre van ser superades a l'alça. Ara aquest institut n'ha fet una —vegeu quadre— que preveu la població per al 2019. Sobta que el Principat n'hagi de perdre. I, vist el comportament demogràfic de resultes de la immigració al País Valencià i a les Balears, també resulta curiós d'observar que el creixement previst sigui moderat. De fet, a la projecció anterior, feta l'any passat, l'INE pronosticava més augments de població. Què ha passat? Doncs, segons l'institut, que la immigració sofrirà una baixada important, més a Catalunya que no als altres dos territoris. Tenint en compte que el creixement vegetatiu

–diferència entre naixements i defuncions– explica només una petita part de l'augment de població dels darrers anys, perquè entre el 85% i més del 90% –segons els casos– és degut a la immigració, si es confirmàs la projecció de l'INE per al 2019 voldria dir que a Catalunya el flux migratori es reduiria moltíssim (aquests anys vinents seria gairebé inapreciable), mentre que al País Valencià i a les Balears es moderaria considerablement.

El catedràtic de geografia humana de la Universitat de les Illes Balears, i especialista internacional en demografia, Pere Salvà, considera que cal prendre les projeccions de futur que fa l'INE amb molta prudència. “Possiblement per a la projecció general de l'estat espanyol poden semblar correctes, però tinc dubtes pel que fa a les comunitats autònomes que hem rebut més immigració. Crec que en aquests casos, i sobretot en el cas de les Illes Balears, són previsions molt a la baixa.” Per a Salvà, “la població creixerà més” que no diu l'INE. Per al cas de les Balears, que és el que ell estudia, n'està completament segur. I, per afinitat, creu que també cal esperar això mateix per al Principat i el País Valencià, perquè, malgrat la crisi, tots tres territoris continuen essent pols d'atracció de mà d'obra. La convicció de Salvà es basa en una evidència empírica: “Ni el 2008 ni el 2009 no hi ha hagut un retorn apreciable de migrats; i com que és probable que la crisi es vagi atenuant no podem esperar un retorn multitudinari dels migrats cap als seus països d'origen.”

Demografia i ocupació. En aquests moments –vegeu quadre– la desocupació assota la societat dels Països Catalans com mai. Si s'ha de fer cas de les projeccions demogràfiques que fa l'INE, a Catalunya d'aquí a deu anys no hi haurà pas gaire més necessitat de mà d'obra que avui dia. Per tant, el Principat podria mirar el futur amb optimisme. Perquè, per poc que la crisi remeti i com que la població tendirà a estancar-se –o fins i tot baixarà–, el nombre de treballadors que caldran serà semblant al d'ara. Encara més: com que la progressió demogràfica inexorablement farà que hi hagi més jubilats, no hi haurà tanta feina per als actius. Sempre que, cal repetir-ho, la projecció de la

Demografia i desocupació			
Població i projecció demogràfica el 2019			
	2002	2009	2019
Balears	872.836	1.070.066	1.153.703
País Valencià	4.163.094	4.991.789	5.355.803
Catalunya	6.343.786	7.290.292	7.274.534
<small>(Font: Instituto Nacional de Estadística)</small>			
Desocupació el 31 de desembre del 2009 i augment respecte al 2008			
Balears	91.098	+ 17.800 (24,28%)	
País Valencià	477.847	+120.003 (33,54%)	
Catalunya	561.761	+138.529 (32,73%)	
<small>(Font: Ministeri de Treball espanyol)</small>			

població catalana que ha fet l'INE es compleixi.

Tanmateix, per al cas valencià i balear, el futur que s'albira és més preocupant. Si la demografia continua mostrant una progressió a l'alça, per moderada que sigui, tal com preveu l'INE –i per al cas balear el doctor Salvà està segur que l'augment serà més intens–, es necessitaran més treballadors en proporció amb el creixement de la població activa. Precisament, fruit de la immigració, la població activa serà la que més creixerà. Tenint en compte que desocupació que hi ha actualment a tots dos territoris és molt gran, la conclusió és clara: calen estratègies per a crear més ocupació, a fi d'oferir-la a la creixent població en edat de treballar. Si no, hi haurà un risc molt alt d'una desocupació estructural, crònica, que entrebanqui el desenvolupament econòmic i els comptes públics –arran de la política social necessària per a atendre els desocupats. Tot i que no consta l'existència d'una projecció a curt termini per al País Valencià que relacioni potencial creixement demogràfic i necessitats d'ocupació, el cas valencià no pot ser gaire diferent del balear. I, per al cas de les Illes sí que hi és, aquesta anàlisi. L'ha feta el doctor Salvà i alerta de perills seriosos per a la societat balear si no hi ha una reacció immediata.

El cas balear. Segons la projecció elaborada per Pere Salvà, l'any 2016 la població balear serà d'1.179.640 persones. Quasi 26.000 residents més que no les previsions de l'INE per a l'any 2019. Una diferència que Salvà defensa a partir del coneixement que aporten anys d'estudi de la realitat illenca. Tot i que no vol menystenir la projecció de l'INE, insisteix a dir que el valor per a

tot l'estat espanyol no és igual que el que pugui tenir particularitzat per a cada comunitat autònoma i, més concretament, per al cas balear.

Del total d'habitants que Salvà espera que residesquin oficialment a les Illes, 816.834 tindran entre 16 anys i 64. És a dir, l'edat laboral. L'expert ha ponderat aquesta xifra per la part baixa d'edat perquè, segons que explica, “la incorporació a la feina serà més tardana que no ho ha estat aquests darrers anys, atès que la crisi farà que estudiïn més al·lots que no aquesta darrera dècada, quan abandonaven les aules per anar a fer feina”. D'una altra banda, també la matisa per la franja alta, perquè moltes persones seran a punt de jubilar-se i, consegüentment, no les comptabilitza. Feta aquesta neteja, el resultat és que “tindrem al voltant de 700.000 persones que necessitaran treballar”, és a dir, serà l'univers de població activa que demanarà feina.

El 31 de desembre del 2009 el nombre d'afiliats a la Seguretat Social era de 372.641. En el moment de màxim desenvolupament econòmic, els llocs de feina creats a les Illes fou d'una mica menys de 500.000. És a dir, que, segons l'anàlisi del doctor Salvà, d'aquí a mitja dotzena d'anys s'haurà d'haver creat a les Balears quasi tanta nova ocupació com la que ara existeix. Una missió que resulta difícil de complir si pensam que, a les Illes, el 2010 ha començat amb la xifra de desocupació més alta de la història: hi ha més de 90.000 treballadors sense feina.

La solució no és fàcil, però el doctor Salvà veu clar que “alguna cosa, i ràpidament, s'haurà de fer. I aquesta cosa és bona d'imaginar: s'haurà de repartir la feina”.

Miquel Payeras